

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld, 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Mladočeskíh poslancev oklic na narod.

Predvčerajšnjim popoldne izšel je končno nestrpnost pričakovani oklic mladočeskíh državni in deželni poslancev na češki narod in bil v mnogo tisoč izvodih razposlan po vseh krajih, koder prebivajo sinovi češkega naroda. Ta oklic je po naši sodbi velevažen in veleznačilen dokument za zgodovino narodnostnih bojov v habsburški monarhiji. Tega oklica, pisanega rezko in odločno, ni treba komentirati in pojasnjevati. Pisan je lapidarno in podaja v velikih potezah sliko češkega boja za narodno ravnopravnost in političko samostanost. Ker je pa ta oklic zaradi nekaterih stavkov — kakor poročajo današnji telegrami — zapadel konfiskaciji, smemo navesti iz njega le to, kar so prinesli tudi nezaplenjeni Dunajski listi. Iz istega razloga opustiti moramo seveda tudi vsako komentiranje oklica.

V navodu temu manifestu se navajajo izjemne navedbe z dne 12. septembra in njih oficijozni komentarji, potem pa se dokazuje, da politička zgodovina zadnjih let uči, da ekstremne policijske navedbe nikdar ne dosežejo svojega smotra. Zato tudi izjemne navedbe še nikdar niso oslabile češkega naroda, nego vedno dasi nezadostno prepričale vlade, da je v interesu države in dinastije, pogajati se s češkim narodom in vkupno z narodovimi zastopniki iskati potov in sredstev, kako ali rešiti češko vprašanje ali vsaj zadovoljiti češki narod. Zato pa tudi izjemno stanje, uvedeno z naredbo z dne 12. septembra 1893. l. ne bo imelo tistih nasledkov, katere pričakujejo njega prouzročitelji in inspiratorji. Izjemno stanje ne bo imelo na narod drugega upliva, kakor da ga bo prepričalo, da preslavljen liberalna ustavnost ni osnovana na principu političke svobode, nego ima kot zaslonbo oboroženo silo, policijske navedbe in utešitev državljanske svobode. Upoštevaje to in spominjaje se svojih nalog se zastopniki naroda češkega ne bodo dali odvrniti z jasno določenega jim pota k velikemu političkemu idejalu, na katerem potu jih je doslej spremljalo zaupanje njihovih volilcev. V obrambo državljanske svobode izjavljajo poslanci češkega naroda slovesno, da sedanje izjemno

stanje ni v zmislu zakonov in da se ne da opravičiti z zakonom z dne 5. maja 1869. l. — Doslej niso znani razlogi, s katerimi misli vlada opravičiti to naredbo v parlamentu, to pa je gotovo in se mora pred vsem svetom konstatovati: Praško mestjanstvo ni storilo ničesar, kar bi bilo veleizdajsko ali ustavi nevarno, tudi večjih osobni sigurnosti nevarnih dogodov ni bilo in to je v zmislu zakona iz leta 1869 treba v razveljavljenje ustavnih pravic. Ministerstvo ni bilo opravičeno, porabiti ta zakon in češki poslanci bodo z vso odločnostjo zahtevali, da se izjemne navedbe zopet razveljavijo. Niso tajili in tudi sedaj ne tajijo, da rase razburjenost in ogorčenost češkega naroda neprestano. Opetovano so povdarjali, da sedanji politički sistem in posamezne vladne navedbe pravno prepričanje češkega naroda in njegovo težnje skoro namenoma žalijo in da se skoro namenoma marsikaj zgodí, gledé česar je vsakdo osvedočen, da mora zaboleti češki narod, ki je za to državo že doprinesel in še doprinaša tako velike žrtve. Odpor Dunajske vlade tudi zoper najskromnejše tirjatve prejšnje delegacije, vladna nenaklonjenost napram najvitalnejšim interesom celega naroda že v dobi, ko Mladočehi parlamentarno skoro niso bili zastopani, to je naravnim potem prouzročilo, da je češki narod odrekel svoje zaupanje tistim zastopnikom, ki so s svojimi glasovi podpirali narodovim interesom sovražni sistem. Namestu da bi bila vlada grofa Taaffeja iskala sredstev, kako vsaj nekoliko utrditi zaupanje naroda češkega do prejšnjih čeških poslancev, je na usodepolni dan 17. decembra 1889. l. na usta ministrskega predsednika izjavila, „da vlada ne misli nasvetovati Nj. Veličanstvu premembo ustave v zmislu čeških državno-pravnih tirjatev“ in je s tem začela tisto usodno akcijo, ki je kasneje v političkem svetu zaslula in razslula kot „Dunajske punktacije“.

Manifest slika potem, kako se je razvilo velikansko gibanje narodovo zoper punktacije, popisuje, kakim nasilstvom so izpostavljene češke manjšine v večinoma nemških mestih, obsoja vladni program z dne 4. februarja t. l. in se bavi naposled z dogodkami zadnjega časa. V deželah češke krone se

je prepovedovalo napravljjanje grbov teh dežel, žalilo se je dinastično čustvo narodovo, teptale državno-pravne in ustavne pravice in prepovedala ter zabranila vsaka slavnost, prirejena o obletnici cesarskega reskripta z dne 12. septembra 1871. Češki narod je odgovoril na tako postopanje na primeren način, in naravno je, da obsoja ta sistem in zahteva dejanskega zboljšanja vseh razmer. V to ni treba agitacij in bujskanja, globoko ukoreninjena zavednost je v to popolnoma zadostovala, ker je narod sam spoznal, da se ž njim ne ravna po pravu in da se mu prikrajujejo pristojne pravice.

Zato pase narodovi zastopniki ne dajo odmakniti s svojega stališča niti po zadnjih vladnih navedbah. Zvesti principom in tradicijam iz dobe zgodovinske slave naroda češkega delovali bodo češki poslanci tudi v bodoče najodločneje na to, da se narodov politični program uveljavi. Kakor deluje vsaka politična stranka v zmislu po zakonih jej zajamčenih pravic, tako bodo tudi češki poslanci porabljali vsa po zakonu pristojna jim sredstva in nič jih ne bo oviralo, delovati neutrudno in neprestano za državno pravo čeških dežel, za popolno uveljavljenje ravnopravnosti češkega jezika, za političko in državljansko svobodo in za gospodarski in kulturni napredek. Izjemno stanje, tudi če pritrdi tej naredbi zastopniki drugih narodov, more samo nekaj časa ovirati izražanje tega pravnega prepričanja in narodnega ter političkega mišljenja, nikdar pa narod in njegovi zastopniki ne bodo zapustili pota, ki je zakonit in patrijotičen ter tak, da je češkim deželam in državi v korist. Poslanci češkega naroda, ki se je v preteklosti že tolikokrat z najlepšim uspehom in z lastnimi močmi pomogel, ki ima svoje napredovanje zahvaliti jedino le sebi, poslanci tega naroda se zanašajo na moč narodne zavednosti in narodnega ponosa, na odločnost in zvestobo celega naroda češkega. Češke poslance podpira pri tem mogočno gibanje na Češkem, na Moravi in v Šleziji, ki dovaja z elementarno silo vse narodove moči narodnemu boju. Z mirno vestjo prepuščajo češki zastopniki drugim strankam sodbo, ali so izjemne navedbe v korist svobodi in dostojanstvu države. Narod češki je za svoje političko

LISTEK.

Nevesta našega časa.

(Češki spisal Ferd. Schulz; preložil Vinko.)

(Dalje.)

Bil je zal deček, a v neznatni, raztrgani in zamazani obleki ni nikdo tega rekel o njem. Jediní ded, oče njegove matere, razvajal ga je, hvalil ga in karal. Bil je to stari Malek, svoje dni zeliščar na Koširskem potoku, sedaj na pol berač, na pol prodajalec. Imel je zimske mesece v kotu poleg alaščičarja Hermana luknjast plehast kotel, v katerem je pekel kostanj. To je bil po zimi njegov jedini zaslužek in še tega je delil s svojim unukom Robertkom, ki je zvečer k njemu hodil v vas, prizuavajoč ga jedini iz obitelji Svitakove.

„Mamica, mamica!“ priletel je danes Robertek ves vesel v sobo h gospé Sidoniji. „Dadek mi je dal dvajset krajcarjev!“

In na desni dlani se mu zasvetita dve desetici.

Gospa Sidonija je pozabila sinka ošteti, da je prišel v njeno sobo s čevlji mokrimi od snega, a

hlastno je iztegnila proti njemu roko ter vzkliknila: „Daj sém denar!“

Deček se osupel umakne.

„Samo posodiš mi ga“, nadaljuje gospa Sidonija.

„Dà, posodim,“ žalostno odgovori Robertek, v svoji slabi obleki ves trd od mraza. „Kolikokrat si si od mene že izposodila, a doslej mi nikoli nisi nič vrnila.“ In vtaknil je denar v žep.

„Vse imaš pri meni dobro spravljeno, Robertek; samo sém daj, kar si danes dobil!“

Robertek z žalostnim obrazom uboga, počasi vzame iz žepa desetico za desetico ter jo neodločen dá materi...

K večerji pa je prinesel Jean v belih rokavicah na srebernem podnosu gospodi sedeči v jedilnici okrog male mize za dvajset krajcarjev švicarskega sira. Krub in pivo sta bila vzeta na knjižico.

Drugo jutro zgodaj je gospa graditeljeva dala Leonori v spalni sobi par dolgih, tenkih, belih nogovic in lepo, na novo oprano srajco...

Pred poludnem nastalo je po hiši kričanje, da je iz zaklenjenega podstrešja gospé Brožovi, bogati zasebnici v drugem nadstropji, izginilo nekaj kosov belega perila. Hišnik je trdil, da tat ni mogel priti tja drugod, kot skozi podstrešno okno.

Ko se je zdanilo, odšel je graditelj Sviták od doma, da bi si pri nekaterih starejših znancih izposodil kak denar za hrano. Hitel je, da bi se vrnil, predno vstaneta njegova žena in hči. Tembolj se začudi, ko najde, izvršivši svojo nalogo nepričakovano naglo in srečno, gospó Sidonijo v svoji sobi že popolnoma opravljeno. Ko bi imel sam mirne misli, bil bi na njej opazil nemalo zadrego in nenavadno, skoro veselo razburjenost, katero je pred njim vidno hotela prikriti, urejajoč na njegovi mizi razmetane papirje, pisauja in risarske obrazke. A ne da bi čakal, da ona izpregovori, podá jej v pesti nekaj zmečkanih bankovcev s plabo prošnjo, da bi s tem dobro gospodinjala, češ, da mora s tem izhajati najmenj jeden mesec! „Sicer ne vem, kaj bode z nami!“ pristavi, vsedši se k mrzli peči.

„Le brez skrbi bodimo!“ zakliče gospa Sidonija, in vzešči iz žepa list, zmagovalno pomiga ž njim soprogu rekoč: „Tu glej, neverjetni Tomaž, kdo je imei prav, ti ali jaz, ko sem rekla, da nam denar, izdan za Leonoro, prinese izvrstne obresti! Stvar se razvija hitreje, nego sem se nadejala. Tu je že pismo od Lippmanna, svatba mora biti najdalje v štirih tednih...“

„Ali že prosi njene roke?“ vzklikne graditelj in preko žalostnega obraza mu šine žarek nadeje.

prepričanje prebil že mnogo ponižanj; trdno upamo, da jih bo tudi v bodoče znal prebijati. Češkega vprašanja ni moči rešiti z večjim ali manjšim pritiskom ali s policijsko vsegomočnostjo; češko vprašanje je velik zgodovinski in državni problem, kateri je moči rešiti le z velikimi in pravičnimi sredstvi. Podpisanci ostanemo zvesti svojemu programu in pričakujemo, da bode češki narod si tudi v bodoče ohranil tako zavednost in odločnost kakor tudi mirno preudarnost, da bo trdno stal na strani svojih poslancev, kakor bodo ti ostali zvesti tistim velikim smotrom, v katerih dosego jim je narod izkazal svoje zaupanje.

Ta oklic je datovan z dné 24. septembra t. l., podpisal pa ga je „Sbor zemských a říšských poslanců národní strany svobodomyšlné v Čechách a na Moravě“

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 4. oktobra.

Državni zbor.

Mej vladnimi predlogami, s katerimi se bode baviti državnemu zboru v prihodnjem zasedanju, je jedna najvažnejših načrt o premembi domobranskega zakona. Vojni krogi niso povsem zadovoljni z dosedanjimi uredbo, češ, da se moštvo ne izuri in ne izuči tako korenito, kakor je treba. Glavni vzrok temu nelostatku je baje to, da je službovanje pri domobranstvu omejeno na jako kratko dobo. Vsled tega se bode v novem načrtu določilo, da je pri domobranstvu uvedbi dveletno službovanje. S to novostjo bi se bremenala, katerih prebivalstvo že itak ne zmaguje, čutno povečala, vrh tega pa bi postala domobranska institucija v vojaškem oziru tiste važnosti, kakor regularna vojska. Začetkoma ni bilo domobranstvo namenjeno za vojno izven domačih krajev, nameravana reorganizacija pa svedoči, da so se vojaški krogi navadili računati z domobranci ravno tako, kakor z linijo. Upamo, da se bode v državnem zboru našlo vsaj nekaj neodvisnih poslancev, ki bodo tej nameri ugovarjali in se jej upirali.

Sodbe o češkem manifestu.

Skoro vai neodvisni listi prinašajo krajše ali daljše izvode iz mladočeškega oklica in izrekajo o njem svojo sodbo. Značilno je, da oficijozni listi in pa „Vaterland“ ne omenjajo niti z jedno besedico te velezanimive izjave, prav kakor da jim je oklic popolnoma sapo zaprl. Izmej nemških listov naj za danes omenimo samo to, kar piše glavno glasilo levičarsko, „Neue Freie Presse“. Ta list sika kakor strupena kača, če jej kdo na glavo stopi. Nabrala je v svoj članek celo kolekcijo žaljenj in psokv. Pritožbe čeških poslancev se jej vidijo neopravičene, ves manifest nesrečno stiliziran, a glavne stvari, namreč uspeha in utisa, kateri bo ta manifest naredil na češki narod, se celo ta list ne upa zanikati. List pravi, da bo ta manifest mogočno agitacijsko sredstvo in da bo narod verjel, da je tlačen, prikrajšan in zapostavljen. Trditev in dokazovanje, da je narod že enkrat slavodobitno premagal izjemno stanje, to ga bo vzpodbudilo, da tudi sedaj ne bo odnehal. Cesar ne bo storil ta oklic, storili bodo govori mladočeških poslancev v državnem zboru — skratka: z izjemnimi naredbami ni rešeno češko vprašanje in se ne da rešiti. — „Politika“ ne vé dosti ugovarjati. Jedino to jej ne ugaja, da poslanci v oklicu niso povedali, na kak način mislijo realizovati svoj program. — To očitje se nam vidi kaj nesrečno, zakaj nobena stranka

„Dragi! Sedaj ti nič ne pojde dovoli hitro!“ veli gospa Sidonija porogljivo. „Za danes je dovolj, da povprašuje po njenem zdravju. Najlepši začetek srečnega konca. Na vse zgodaj je poslal k nam navlašč sela s tem pismom ter prosil odgovora. Napisala sem mu ga tukaj, a čudim se, da nimaš niti spodobnega pismenega papirja.“

„Pokaži, kaj piše!“ zahteva graditelj ter desnico iztegne po listu, katerega je gospa Sidonija že vtikala v žep. Podá mu ga.

Sviták z ujasnenim obrazom čita nekoliko vrstic, v katerih tovarnar milostivo gospo kar najbolj nujno prosi, da bi izvolila poročiti vsaj z nekaj besedami, kako se danes godi milostivi gospodični, katero je včeraj videl vstopiti v voz očividno bolno. Pri tem se je opravičeval, da se ni upal, kot doslej vender le neznan jej človek, ponuditi jej svoje spremstvo. . . .

„Jutri pošlje še jedno pismo, pojutrišnjem pa pride že sam,“ trdi gospa Sidonija z največjo gotovostjo, „in v polovici januarja bode vse končano. . . A doslej Leonori nisem ničesar povedala o tem. Vzbudim jo z veselo novico.“ In odhitela je.

(Dalje prih.)

ne obeša na veliki zvon svojih priprav za kak važen korak. Staročeški „Hlas Naroda“ se norčuje, ker se nobena češka tiskarna ni upala natisniti ta oklic, tako da je bilo treba preskrbeti tisek v Lipsku. Oklic je po sodbi tega lista pisan v štilu kazenskega zagovornika, ne z namenom, prepričati narodove nasprotnike o narodu storjenih krivicah, ampak z namenom, pregovoriti narod, naj še nadalje vztraja na strani bratov Gregrov. — H koncu omenimo še, da je Praško državno pravdnistvo včeraj popoldne izreklo konfiskacijo oklica, in sicer na podlagi znanega § 300 kaz. zak.

Zagrebski občinski svet.

Kakor znano, izstopila je svoj čas združena opozicija iz občinskega sveta Zagrebskega, ker župan ni hotel vzprejeti neke interpelacije gledé mestne policije, češ, da policijsko ne spada v avtonomni delokrog. Vsled izstopa opozicije ni bilo moči reševati občinskih zadev in le skrb za blagor mesta Zagreba je napotila opozicijo, ko jej je meščanstvo na volilakem shodu votiralo zaupanje in odobravalo vse storjene korake, da je zopet vstopila v občinski svet. V prvi seji po vstopu je obč. svet. dr. Frank stavil predlog gledé pravice interpelovanja v policijskih stvareh, kateri se je jednoglasno odkazal pravnemu odseku. Občinski svet je torej zopet kompleten.

Parlamentarna korupcija na Ogerskem.

V Budimpešti izdal je neki Štefan Bernat zanimivo brošuro, v kateri popisuje strahovito korupcijo mej ogerskimi parlamentarci. Očita jim, da podpirajo razna sleparska podjetja in da izkoriščajo svoj upliv za osebni dobiček. To pa niso gola očitanja. V brošuri se navajajo dokazi, ki kompromitirajo celo vrsto poslancev, in to ne samo vladnih, nego tudi opozicijskih. Pisatelj brošure dokazuje, da se je ogerska vlada doslej le zato na krmilu ohranila, ker je poslance podkupovala, jim naklajala dobre sinekure ali mastne službe. — Kar je pisatelj tu razkril, je samo nov dokaz za znano resnico, da je vsa madjarska uprava do skrajnosti korumpirana. Toliko poverjenj mej javnimi funkcijonarji se tekom jednega leta v celi Evropi ne primeri, kakor na Ogerskem v jednem tednu.

Vnanje države.

Marko Miljanov.

Mesec dni mudí se že v Belemgradu jeden najodličnejših črnogorskih veljakov, sloveči bojevnik in slavodobitni zmagovalček Marko Miljanov. Zapustil je bil svojo črnogorsko domovino in se po daljšem potovanju po vseh jugoslovanskih deželah nastanil v Belemgradu. Dunajski listi, posebnó vladna „Presse“ je mnogo govorčila o nesporazumljenju mej Markom Miljanovom in črnogorskim knezom. To je istina, da knez in Miljanov nista povsem soglašala v notranjepolitičnih zadevah, v vnanje političnih vprašanjih pa mej njima ni bilo nikakega nesporazumljenja. Mašo Vrbica, ki biva sedaj v Bosni, je sedel na limanice gospoda Kallaya in ostavil kneza Nikolo, ker iz ozirov na osobuo korist ni hotel podpirati njegovo vnanjo politiko, a o Marku Miljanovu ne more tega nihče reči — in od tod velika nenaklonjenost Dunajskih listov napram temu junaku.

Ruski prestolonaslednik.

Razni listi naznanjajo, da se ruski prestolonaslednik v kratkem zaroči z najmlajšo hčerjo angleškega prestolonaslednika princa Waleskega. Oficijelno v tem oziru še ni bilo nič razglašeno in zato beležimo to vest z vso rezervno, ne glede na nje politični pomen, le ker je splošno zanimiva.

Strankarske razmere na Francoskem.

Iz vseh izjav posamičnih voditeljev raznih frakcij je razvidno, da na „koncentracijo“ vseh republikanskih elementov, s kakeršno se je zaduja leta vladalo, niti misliti ni. Vprašanje je sedaj le, ali se bo radikalno oportunistička vlada prelevila v samooportunističko, ali ne. Radikalci priznavajo, da nimajo večine v zbornici in da niso več odločilni faktor, kakor doslej, računajo pa, da se jim bodo pridružili vsi nezadovoljni elementi mej oportunisti. Ko začnejo zasedanja mislijo predlagati premembo dnevnega reda, da izračunajo, na kako podporo pri drugih frakcijah se jim je zanašati. Ako vprejme zbornica ta radikalni predlog, potem se mora Dupuy porazumeti z radikalci in jim prepustiti nekoliko ministrskih portfeljev. Ako zbornica odkloni vladni dnevi red, mora Dupuy odstopiti in njegovo mesto bi prevzeli Lackroy, Peytral in Goblet. Oportunisti zahtevajo, naj se vlada odločno izreče zoper radikalce, kar pa je po sodbi „Tempsovi“ nevarno, ker bi se oportunistička večina lahko čez noč premenila v manjšino.

Revolucija v Braziliji.

„Frankfurter Zeitung“ javlja telegrafčno, da so poveljniki tujih ladij, stoječih v pristanu Rio de Janeira, naznanili vodji ustaškega gibanja admiralu Mellu, da ne dopuščajo nadaljnjega bom bardiranja mesta in da bi se mu siloma uprli, če bi hotel bombardiranje obnoviti. To se je zgodilo po uplivu Anglije, kake posledice bode imelo, še ni moči presoditi.

Domače stvari.

— (Cesarjev imendan.) Povodom današnjega godu presvetlega cesarja prisostvovala je danes tukajšnja garnizija v uršulinski cerkvi sveti maši, katero je služil vojaški kurat č. g. Juranič. Častniki in moštvo bili so ob plein parade. Po cerkvenem opraviilu defiliralo je vojaštvo na Kongresnem trgu pred divizionarjem fml. baronom Alborijem ter potem odrinilo v svoje ubikacije. Ob 10. uri pa je bila v stolni cerkvi slovesna sveta maša, katero je celebriral č. gospod stolni prošt dr. Kiofutar. Udeležili so se je načelniki tukajšnjih uradov ter mnogo družega občinstva. Dopoldne poklonilo se je več deputacij pri c. kr. deželnem predsedništvu s prošnjo, naj isto blagovoli povodom današnjega dne na najvišjem mestu sporočiti najudanejša voščila.

— (Vrhniška aféra.) Sinočni „Slovenec“ se strastno zaletuje v našega Vrhniškega dopisnika, ki je v petek v našem listu stvarno in avtentično razjasnil, kako je izvestna tamošnja gospoda napravila iz muhe političnega slona. Celi odgovor „Slovenčev“ naperjen je pravo za pravo proti gotovi osebi, katero ima „Slovenec“ po krivici na sumu, da je identična z našim dopisnikom. Kako daleč pa človeka zapelje taka slepa osebna strast, dokazuje „Slovenčev“ poročevalec prav sijajno s tem, da v prvi polovici svojega odgovora imenuje našo trditev, da storilec ni imel namena, mazati cesarskih orlov, neopravičeno „navadno advokatsko polemiko“, v drugi polovici pa piše, da se v tem pogledu tudi on „rad pridruži mnenju „Narodovega“ dopisnika, kakor je to tudi že storil jednoglasno občinski zastop Vrhniški“. — Evo klerikalna logika! — Na druge neslanosti „Slovenčevega“ poročevalca se nam ne vidi potrebno odgovarjati. Najbrže dosegel bo „Slovenec“ tudi v tem slučaju žalostni efekt, da bo glasilo najzagrizenejših slovenofobov Graška „Tagespost“ z zadoščanjem objavila tudi to sumičenje slovenskih „radikalcev“, kakor je tudi radostno zabeležila tisti članek „Slovenčev“, v katerem je naši stranki glede Ljubljanskega šolstva očital narodno — odločnost. Tako daleč smo prišli.

— (Slovensko gledališče.) Opozarjamo, da je začetek današnji predstavi ob 1/2. uri. Prihodnja slovenska predstava bode v soboto dne 7. t. m.

— („Radogoj“) je pristopil kot ustanovnik z doneskom 100 kron gospod Miško Staré, graščak v Mengšu. — S tem naj bode popravljena neljuba pomota v notici včerajšnjega lista.

— (Himen.) Včeraj poročil se je v Gradci g. Višeslav Hrašovec, pristav in načelnik postaje Grosuplje na Dolenjskem, sin zaslužnega narodnjaka g. Franca Hrašovca, okrajnega sodnika v pokoji, z gospodično Minko Finkovo. Čestitamo!

— (Izlet v Domžale.) V nedeljo dné 8. oktobra priredi telovadno društvo „Sokol“ v Ljubljani svoj zadnji letošnji izlet in sicer v Domžale. Izlet ta je pomenljiv, ker se vrši zaradi ustanovitve novega slovenskega „bralnega društva“. Vzlic uplivu privandranih tujcev osnovali so si Domžalski rodoljubi svoje slovensko društvo, katero bodi ognjišče in središče v Domžalah toli potrebnemu narodnemu razvoju. Uverjeni smo, da se vrlim Sokolom, buditeljem in nositeljem slovenske ideje, pridruži obilo družega narodnega občinstva. S tem ne bomo vzradostili samo Domžalskih rodoljubov, nego jim bomo tudi pokazali, da nam v beli Ljubljani gorko bije srce za sleharuo slovensko društvo in zlasti za najmlajše, ki se je rodilo kot odpor zoper potujočujoči upliv nemškega kapitala v Domžalah. Odhod je ob 2. uri 5 minut popoldne s Kamniško železnico.

— (Pevski zbor „Glasbene Matice“) Po minolih počitnicah pričenja pevski zbor „Glasbene Matice“ zopet svoje delovanje. Odbor razposilja ravnokar običajno „okrožnico“ na vse p. n. gg. pevke in pevce, da je prva redna skušnja za moški zbor v petek 6. oktobra ob 8. uri v Knežjem dvorcu, za ženski zbor pa v poudeljek 9. oktobra ob 1/2. uri istotam, obakrat pod vodstvom mojstra M. Hubada. Na konci okrožnice je lepa vzpodbuda na vse dosedanje člane pevskega zbora in se glasi doslovno tako: „Da si tudi letos ne samo obdržimo dosedanje ugledno ime, katero smo si v minolih dveh letih pridobili z velečastnimi svojimi koncerti, ampak se vzpnemo, če le možno, še više proti stavljenemu nam idejalu, tedaj stopa sveta dolžnost do vsakega člana,

iz nova lotiti se z vso ognjevitostjo, ki je lastna rodoljubnemu arcu, blagega in vzvišenega dela v prosveto narodov. P. n. pevke in pevci! Mi postavljamo s svojo požrtvovalnostjo najlepši spomenik svojemu narodu, spomenik, o katerem bode oduševljeno govorila bodoča kulturna zgodovina slovenskega naroda. — Želeti je, da bi pristopilo tudi mnogo novih pevskih močij. Vsakdo se lahko zgleda po kateremkoli članu, da ga ta prijavi zboru in se nato vzprejme od večine zborove. Komur je mar prava, čista umetnost, posvetil bo izvestno svoje moči vzvišeni stvari.

— (Osobne vesti.) V Idriji umrl je včeraj sodni pristav g. Robert Bamberg. — Cesar je višjemu poštarnemu ravnatelju v Trstu g. Karlu Pokornju podelil red železne krone tretje vrste.

— (Zveza slovenskih posojilnic) ima svoj redni občni zbor v četrtek dne 26. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani Celjske čitalnice v Celji. Dnevni red: 1. Poročilo načelnika in odobrenje letnega računa. 2. Poročilo društvenih revizorjev. 3. Pogovor o sestavi „Letopisa“. 4. Volitev novega odbora. 5. Razni nasveti. Opomba: Po § 11. društvenih pravil smejo se udeleževati občnega zbora pooblaščenici v zvezi stojedih posojilnic, pa tudi vsak zadružnik takšnih posojilnic.

— (Novi kronini novci.) Po programu, ki ga je določilo ogersko finančno ministerstvo, se bode v Kremniški penaznici kovalo bodoče leto 4 milijone zlatov po 20 kron, 1 milijon zlatov po 10 kron, 12 milijonov srebrnih kron, za 46 milijone kron niklovih komadov po 20 vin., za 24 milijona kron po 10 vin., za 520 000 kron bronastih po 2 vin. in za 120.000 kron po 1 vinar.

— (Zimski vožnji red na juž. železnici) velja od 1. t. m. naprej. Med Dunajem in Trstom bode na progi Dunaj—Gradec vozil tudi po zimi poštni brzovlak z Dunaja v Gradec ob 4. uri 30 min. popoldne in z Gradca na Dunaj ob 7. uri zjutraj, dalje bodejo imeli tudi brzovlaki med Trstom in Dunajem spalne vagone. Brzovlak, ki odbaja z Dunaja ob 7. uri 30 min. zjutraj in oni, ki dohaja ob 9. uri 35 min. zvečer na Dunaj, ne bodeta vozila po zimi. Nespremenjen ostane brzovlak, ki odhaja z Dunaja v Trst ob 7. uri 20 min. zjutraj in oni, ki dohaja na Dunaj iz Trsta ob 9. uri 45 min. zvečer. Zadnji iz Trsta v Kormin odhajajoči mešani vlak bode kakor lani pozneje odhajal iz Trsta in se bode zopet ustanovila kratka zveza na osebni vlak v Italijo, ki odhaja iz Kormina ob 12. uri 20 min. ponoči.

— (Zimski vožnji red državne železnice) ostane nespremenjen in bodo vlaki na Gorenjsko v Trbiž in Kamnik vozili isto tako kakor v poletnem času.

— (Svarilo.) Kakor se nam poroča, klati se po deželi neki človek, ki se izdaja lažljivo za sina g. Julija Mayerja, zdravnika v Planini, ter skuša na to ime napravljati sleparske dolgove. Ker se mu je res že posrečilo, na ta način oslepariti več oseb, bodi s tem občinstvo opozorjeno na tega človeka.

— (Podružnica sv. Cirila in Metoda za Trbovlje in okolico) bode zborovala v Trbovljah, dne 8. vinotoka t. m. ob 3 uri popoldne v gostilni gosp. Antona Volavškega. Vspored: 1. Predsednikov pozdrav. 2. Poročilo državnega poslanca gosp. Mihaela Vošnjaka in deželnega poslanca g. dr. Jos. Srneca o šolah. 3. Poročilo tajnikovo. 4. Poročilo o letošnji veliki skupščini sv. Cirila in Metoda v Sežani. 5. Volitev novega odbora. 6. Pobiranje letnine. 7. Vpisovanje novih udov. Po zborovanju prosta zabava. Otroci se k zborovanju zaradi tesnega prostora ne pripuščajo. K obilni udeležbi vabi odbor.

— (Godbeni klub Rajhenburški združen s pevci) priredi v nedeljo dne 8. t. m. v gostilniških prostorih gosp. J. Radeja že naznanjeno tombolo in koncert na korist uboge šolske mladine. Veselica se je prvotno nameravala prirediti v čitalniških prostorih, pa se je morala zaradi boleznih hišnega gospodarja premestiti. Začetek veselice je ob 7. uri. Tablice za tombolo so po 20 novčičev. Gledé na blagodejni namen veselice se je nadejati prav obilne udeležbe.

Razne vesti.

* (Ruska mornarica v črnem morji.) Iz Odesa se poroča, da bodo v kratkem v Nikolaevu spustili v morje dve novi vojni ladiji, oklopnic „Trije svetci“ in križarko „Gridin“. Slavnosti se bode udeležil višji admiral veliki knez Aleksij Aleksandrovič. Novi vojni ladiji se bodeta takoj odpeljali v Sevastopolj.

* (Reservni poročnik kot socialni demokrat.) Na podlagi sklepa častnega razsodišča bil je upokojeni poročnik 93. pešpolka Karol Leuthner po odloku drž. vojnega ministerstva odstavljen od svoje šarže in kot prost infanterist premeščen k drugemu pešpolku. Kot krivda se mu všteva, da je bil pristaš socialno-demokratske delavske stranke in da je letošnjo spomlad v Sofijski dvorani na Dunaji predaval „o Karolu Marksu, kot učitelju“.

* (Vseučilišče v Belemgradu.) Akademski senat visoke šole v Belemgradu je sklenil, da se omenjena šola preustroji in premeni v popolno vseučilišče po izgledu avstrijskih vseučilišč. Imenovalo se bode „kralja Aleksandra vseučilišče.“

* (Zasačen ponarejalec petdesetakov.) V Medani pri Vidmu (Udine) zasačen je bil neki Franc Zucco, tovariš in sokrivec nedavno v Gorici na 6 let zapora obsojenega kmeta Todona. Oba sta izdajala ponarejene petdesetake. Zucco imel je mnogo taci bankovcev raztrganih v svoji listnici. Bržkone bode zasačen kaj vedel povedati o izdelovalcih ponarejenih bankovcev.

* (Loteristi v Frankfurtu.) Znano je, da na Nemškem ni male loterije. Tamošnji prijatelji loterije torej stavijo skrivaj v avstrijskih loterijah. Te dni zasačila je policija v Frankfurtu ob Menu dve tajni kolekturi in zaplenila vse knjige. Igralcev, katere se bode sodnijsko preganjalo, je več stotin.

* (Ženitvanjsko potovanje v balonu.) Iz Turina se poroča, da se bode tam poročil dne 8. oktobra tamošnji zrakoplovec Charbonet ter koj po poroki se odpeljal s svojo soprogo na ženitvanjsko potovanje — v balonu.

* (Hotel se zrušil.) V mestu Königswinter v pruski renski pokrajini zrušil se je novo zgrajeni hotel „zum goldenen Drachen“ in je bilo sedem oseb zasutih.

Književnost.

— „Ljubljanski Zvon“ prinaša v svoji 10. številki nadaljevanja prejšnjih povestij in razprav, takó deseto poglavje Nejaz Nemcigre novega „Abadona“, iz katerega se vidi, da je vsa ta prelepa in globoko zamišljena „bajka za starce“ zgolj satira zoper pretirani pesimizem, ki se ponekod šopiri tudi v naši književnosti, in najisto poglavje Kersnikove „Jare gospóle“, katero dičijo prav tiste vrline kakor prejšnja poglavja.

— V „Pogubnem maliku svetá“ pripoveduje prof. dr. S. Šubic, kakó so na Martu izumili zrakoplovno ladjo; v krasni razpravi „Kakó se branijo rastline nepoklicanih gostov“ pa opisuje prof. M. Cilenšek zanimljive prikaze iz rastlinskega svetá. Dalje so v listu zastopani čislani pisatelji: prof. V. Bežek („O slovenskih in nemških čitankah na naših srednjih šolah“, „Prinos k slovenskemu knjištvu“), prof. M. Valjavec („K drugemu sešitku slovensko-nemškega slovarja Wolfovega“) in prof. L. P. („O jeziku Prešernovem“). Nov je korenit spis o dr. Teodorji Elzeji, zaslužnem raziskovalci protestantske dóbe na Kranjskem; priobčil ga je o priliki Elzejeve sedemdesetletnice in zajedno štiridesetletnice pisateljskega delovanja m. p., čegar spisi so sploh velike književnozgodovinske vrednosti. — Izmej pesmij imenujemo sósebnno krasne slike Aškerčeve „Iz popotnega dnevnika“. — „Listek“ prinaša ocene in druge književne beležke. Našim čitateljem bodi „Ljubljanski Zvon“ iz nova kar najtopleje priporočen v obilo podporo!

— „Učiteljski Tovariš“, glasilo „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“, prinaša v št. 19. naslednjo vsebino: Slovenskemu učiteljstvu (Oklic, v katerem se priporoča ustanovitev društva za učiteljska izobraževalna potovanja); — Jesen; — Ukazi in odredbe šolskih oblastev; — Naši dopisi; — Društveni vestnik; — Vestnik; — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

— „Kmetovalec“, ilustriran gospodarski list s prilogo „Vrtnar“, ima v št. 10. sledečo vsebino: Pegatka; — Kisanje zelja; — Gorenjskim kmetom pravico ali pa — Ameriko; — Mir v hlevu za molzno živino; — Vprašanja in odgovori; — Gospodarske novice; — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske; — Oskoruša; — Nov način, kako mleti sadje; — Pasovi na sadnem drevju; — Vrtnarske raznoterosti.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 4. oktobra. Cesarjev god se je na Dunaji, v Budimpešti in v vseh kronovinah slavil na običajni način.

Dunaj 4. oktobra. O priliki petindvajsetletnice ustanovitve deželne brambe pisal je cesar nadvojvodi Rajnerju kot poveljniku avstrijskih domobrancev in nadvojvodi Josipu kot poveljniku ogerskih honvedov lastnoročni pismi, v katerih izreka svoje posebno zadovoljstvo, da je domobranstvo za vojno povsem izvežbano in da je navdaja pravo vojaško mišljenje, ter svoje hvaležno priznanje za zasluge, katere so si pridobili za domobranstvo imenovana nadvojvodi in domobrantska ministra.

Praga 4. oktobra. Mladočeški oklic na narod razposlal se je iz Lipska in iz Budimpešte v zaprtih ovitkih. V vsakem imenovanem mest se je oddalo 100.000 izvodov. Ker je bilo treba pisati vse naslove, zakasnil se je oklic in ni izšel, kakor je bilo nameravano, na dan sv. Vavclava.

Praga 4. oktobra. Mestni svet je sklenil, pritožiti se zoper ministersko odločbo, da morajo biti vsi javni napisi dvojezični, na upravno sodišče.

Mürzsteg 4. oktobra. Cesar in saški kralj bila zjutraj ob 6. uri pri maši v tukajšnji cerkvi. Gostje so se ob 7. uri odpeljali na lov, cesar pa opoldne. Cesarju došlo za današnji god mnogo brzovajnih čestitk.

Bruselj 4. oktobra. Neki odpuščeni uradnik, Deburlet, napadel ministra notranjih del na ulici. Minister udaril napadalca s palico in tako preprečil, da ni nanj izprožil revolverja.

Narodno-gospodarske stvari.

— Prodaja plemenih žrebic. Uvidevši veliko napako, da gredo najboljše žrebete težkega plemena iz dežele in da po nekaterih krajih vzlic dobrim žrebcom ne more reja težkih konj tako napredovati, kakor bi lahko, ker je premalo dobrih žrebetnih kobil, ukrenil je podpisani odsek reja težkih konj na Gorenjskem s tem pospešiti, da bode nakupil vsako leto nekaj najlepših odstavljenih žrebic, ter jih potem po znižani ceni oddal konjerejcem. Valed tega sedaj razglasuje samostalni konjerejski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske, da bode prodajal dne 9. oktobra t. l. dopoldne ob 9. uri plemene žrebice težkega plemena potom dražbe v Ljubljani v družbeni podkovski šoli. Klicna cena bo polovica nakupne cene. Kupec se bo moral zavezati žrebico obdržati za plemo do prvega žrebeta, razen če bi se pokazalo, da je jalovka. Žrebice se bodo oddajale le konjerejcem Kranjskega, Kamniškega in Ljubljanskega okoliškega okraja. Da bode podpisani odsek vedel kupiti zadostno število žrebic, prosi vse one, ki se mislijo udeležiti te dražbe, da to, če je mogoče, pisмено prijavijo podpisanemu odseku.

— Pri VII. žrebanju prioritetnih obligacij emisije z l. 1887. prve ogersko-gališke železnice bile so pri žrebanju serij vzdignene številke 40.501 do incl. 40.692, to je 192 komadov. Nominalna vrednost teh izžrebanih prioritetnih obligacij emisije z l. 1887. se bode izplačala od dnó 1. januarja 1894. l., ako se izroči originalna obligacija z vsemi kuponi in taloni. Z dnem 1. januarja 1894. preneha daljnje obrestovanje teh obligacij in se odšteje vrednost kuponov, ki bi zapadli pozneje, od izplačilne vsote.

Bratje Sokoli!

V nedeljo dné 8. t. m.

bode

društveni izlet v Domžale, zadnji v letošnji sezoni.

Povod izletu je ustanovitev novega slovenskega bralnega društva v Domžalah. — Kakor vedno, tako naj bo tudi ob zibel tega najmlajšega slovenskega društva „Sokol“ častno in mnogobrojno zastopan.

Sokoli se zbirajo ob 1. uri popoldne pred „Narodno čitalnico“ in odkorakajo ob 1¼. uri na državni kolodvor. Odhod iz Ljubljane ob 2. uri 5 min.

Cena vožnji tja in nazaj v III. razredu 44 kr., v II. razredu 86 kr.

Ker je prilika jako ugodna in z ozirom na razvoj narodnega življenja pomenljiva, želeti je obile udeležbe k temu zadnjemu letošnjemu izletu!

Na zdar!

Ivan Hribar,
t. č. starosta.

Dr. Josip Kušar,
t. č. tajnik.

Prvo krono
družbi sv. Cirila in Metoda!